

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim Yönlendiricilerinin ve Öğrencilerinin Probleme Dayalı Öğrenme Uygulamasına İlişkin Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Selçuk University Faculty of Medicine Educational Instructors and Students' Feedback on Problem-Based Learning Practice

Salih Maçın¹, Rugiyya Samadzade², Senanur Aydoğan³

DOI: 10.17942/sted.1185160

Geliş/Received: 09.10.2022
Kabul/Accepted: 04.09.2023

Özet

Amaç: Probleme Dayalı Öğrenim, bir senaryo temelinde saptanan sağlık sorunlarının çözümlenmesine yönelik çalışma sürecinde önceki bilgilerin kullanılması ve öğrencilerin gereksinim duydukları konuların belirlenmesi, öğrenilmesi ve tartışılması temeline dayanan aktif eğitim yöntemidir. Bu çalışmanın amacı, Probleme Dayalı Öğrenim oturumlarına katılan dönem 1, 2 ve 3 öğrencileri ile eğitim yönlendiricilerinin Probleme Dayalı Öğrenim süreci ile ilgili görüş ve önerilerini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu amaçla eğitim yönlendiricilerine 4 Liketten (toplam 20 madde) ve açık uçlu değerlendirmelerden oluşan "Probleme Dayalı Öğrenim Süreci Geri Bildirim Formu", Tıp fakültesi öğrencilerine ise "Probleme Dayalı Öğrenim Oturumları Öğrenci Geri Bildirim Formu" dağıtılmıştır.

Bulgular: Eğitim yönlendiricileri en yüksek puanı yönlendirici bilgi notu liketinde "Senaryodaki sorulara ilişkin açıklamalar ve/veya hatırlatmalar Probleme Dayalı Öğrenim sürecini yönlendirmede yararlı olmuştur" maddesine (%71,8) vermiştir. En düşük puan ise senaryo liketinde "Öğrenciyi, bilgiyi değişik öğrenme kaynaklarından araştırmaya teşvik etmiştir" maddesi almıştır (%30,8). Geri bildirimler sonucunda öğrenciler, en yüksek puanı eğitim kategorisinde "Yönlendirici etkili geri bildirimler vermektedir" (%98,2) sorusuna sağlamışlardır. En düşük puan "Senaryo ilgi çekiciydi" (%71,2) sorusuyla senaryo kategorisinde olmuştur.

Sonuç: Çalışma verilerine göre eğitim yönlendiricileri ve öğrencilerden Probleme Dayalı Öğrenimle ilişkili olumlu yönde geri bildirimler alınmıştır. Bu geri bildirimler göz önünde bulundurularak öğrenim hedefleri ile uyumlu senaryolarla Probleme Dayalı Öğrenim oturumlarının geliştirilmesi düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geri Bildirim, Probleme Dayalı Öğrenme, Tıp Eğitimi, Öğrenci.

Abstract

Aim: Problem-Based Learning (PBL) is an active education method based on the use of previous knowledge in the process of solving health problems determined on the basis of a scenario and the identification, learning and discussion of the subjects that students need. The aim of this study is to get the opinions and suggestions of the 1st, 2nd and 3rd term students who participated in the PBL sessions and the educational facilitators about the PBL process.

Method: For this purpose, "PBL Process Feedback Form" consisting of 4 likes (20 items in total) and open-ended evaluations was distributed to education faculties, and "PBL Sessions Student Feedback Form" was distributed to medical faculty students.

Results: Educational facilitators gave the highest score to the item "Explanations and/or reminders about the questions in the scenario were helpful in guiding the PBL process" (71.8%) in the guiding information note like. The lowest score was received for the item "Encouraged the student to search for information from different learning sources" in the Scenario Likebox (30.8%). As a result of the feedback, the students provided the highest score for the question "The guide gave effective feedback" (98.2%) in the education category. The lowest score was in the scenario category with the question "The script was interesting" (71.2%).

Conclusion: According to the study data, positive feedbacks related to PBL were received from education facilitators and students. Considering these feedbacks, it is considered to develop PBL sessions with scenarios compatible with the learning objectives.

Key Words: Feedback, Problem-Based Learning, Medical Education, Student.

¹ Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı (Orcid no: 0000-0002-1871-3629)

² Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı (Orcid no: 0000-0002-7079-8500)

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı (Orcid no: 0000-0002-8766-7777)

Giriş

Tıp alanında bilgi birikiminin hızla gelişmesi ve artmasıyla birlikte, eğitim müfredatlarında bir değişim yaşanmaktadır. Bu doğrultuda Dünya Tıp Eğitimi Birliği'nin 1988 yılında yayınladığı Edinburgh Bildirisi'nde yer alan temel ilkeler doğrultusunda pek çok ülkede tıp eğitiminde reform çalışmaları başlatılmıştır. Tıp fakültelerinden mezun olan hekimlerin ülkelerinin sağlık sistemleri ve ihtiyaçlarına yanıt verecek yetkinlikte yetişmeleri, yaşam boyu aktif öğrenmeyi benimsemeleri, entegre ve çok yönlü eğitim, eğiticilerin eğitimi ve sürekli eğitim konuları giderek önem kazanmıştır (1-4). Bu nedenlerle tıp eğitimine faydalı olacağı düşünülen, aktif bir eğitim yaklaşımı olarak Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) metodunun, tıp eğitim programlarında uygulanması ve yaygınlaşması desteklenmiştir.

Probleme Dayalı Öğrenim, temel ve klinik bilimlerin entegrasyonunu sağlayan, bir senaryodan yola çıkılarak öğrencilerin meslek hayatında karşılaşılabilecekleri olgu veya problemi hipotezler üretmekle çözmesine, önceki dönemlerde edindiği bilgilerini kullanmasına, bu bilgiler üzerine yeni bilgiler eklemesine imkan verir. Ayrıca öğrenciye öğrendiği bilgileri nerede, nasıl kullanacağını öğreten öğrenci merkezli aktif bir eğitim metodudur.

Bu eğitim metodu ilk kez 1960'lı yılların sonunda Kanada Mc Master Üniversitesi'nde Howard Borrows tarafından uygulanmaya başlanmış ve gitgide tüm dünyaya yayılmıştır (5-7). Türkiye'de ilk defa 1997 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde (DEÜTF) uygulanmaya başlanmıştır (8). Günümüzde ise pek çok tıp fakültesinde uygulanmakta olup, bu uygulamalar tamamen PDÖ üzerine kurulu eğitim programı veya eğitim programının belirli bir bölümünü oluşturacak şekilde yapılandırılan hibrit eğitim programı şeklinde devam etmektedir (9-11). Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi (SÜTF) 2009-2010 eğitim öğretim yılından bu yana PDÖ oturumlarına yer vererek hibrit eğitim modelini uygulayan tıp fakültelerinden biridir.

Probleme Dayalı Öğrenim'in sistematik bir şekilde uygulandığı tıp eğitimi programları, öğrencinin kendi bilgilerini değerlendirme, eksiklerinin farkına varma, bilgiye ulaşma gibi kazanımlar sağlamakta ve analiz, sentez, problem çözme

gibi becerilerini geliştirmektedir. PDÖ oturumları, küçük gruplarda bir eğitim yönlendiricisinin katılımıyla gerçekleşmektedir. Ayrıca öğrencilerin birlikte bilgilerini paylaşarak tartışarak, iletişim kurmanın ve ekip çalışmasının değerini öğrenciye öğretmektedir. PDÖ ile öğrenciler, kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenirler ve öğrenmeyi öğrenirler (12). Böylece öğrenciler merak ettiği, ihtiyaç duyduğu konuyu öğrenirken, neyi, nereden öğreneceğini araştırmakta ve grupta bunu paylaşarak içselleştirmektedir (13). PDÖ oturumlarındaki eğiticiler ise; bilgi aktarımı ve tartışma süreçlerini destekleyip yönlendiren, öğrencilerin bilgilerini değerlendiren, sorulara doğrudan cevap vermeyen kolaylaştırıcılardır (14).

Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde prekllinik öğrencilerine, güz ve bahar yarıyıllarında toplam 2 PDÖ oturumu yapılmaktadır. Eğitim programlarından seçilen öğrenim hedefleri ile uyumlu senaryolar hazırlanarak PDÖ metodu işlenmektedir. 8-10 kişilik gruplar ile uygulanan senaryolar üç oturum şeklinde yapılmaktadır. Eğitim yönlendiricileri belirlenirken konunun bilirkişisi olması gibi bir şart aranmamaktadır. Ancak bilirkişinin kendi uzmanlığına yakın olan konularda yönlendiricilik yapması gerekmektedir.

Eğitim programına yönelik öğrenci görüşlerinin alınması ve programın güçlü ve zayıf yönlerinin değerlendirilmesi önemlidir (15-16). Bu araştırmada SÜTF'de 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminde PDÖ oturumlarında görev almış eğitim yönlendiricilerinin ve dönem 1, 2 ve 3 Tıp Fakültesi öğrencilerinin PDÖ oturumlarıyla ilgili geri bildirimlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

1. Araştırmanın Türü

Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı tipte bir çalışmadır.

2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında, güz ve bahar dönemlerinde Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde gerçekleştirilmiştir.

3. Araştırmanın Evreni, Örneklemi, Örnekleme Yöntemi

Bu çalışmaya Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde PDÖ oturumlarında görev almış eğitim

yönlendiricileri ve dönem 1, 2 ve 3 Tıp Fakültesi öğrencileri dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen eğitim yönlendiricisinden (Dönem 1 güz ve bahar 14, Dönem 2 güz 14 ve bahar 13, Dönem 3 güz ve bahar 11) ve Tıp Fakültesi öğrencilerinden (güz dönemi 614, bahar dönemi 622) PDÖ oturumlarına ilişkin nitel ve nicel geri bildirimleri alınmıştır.

4. Veri Toplaması

Bu amaçla eğitim yönlendiricilerine "PDÖ Süreci Geri Bildirim Formu" yüz yüze verilmiştir. Hazırlanmış olan "PDÖ Süreci Geribildirim Formu" 4 liketten oluşmaktaydı (1-senaryo, 2-öğrenim hedefleri, 3-PDÖ süreci, 4-PDÖ sürecinin yönlendirilmesinde eğiticieye katkısı). Senaryo liketi; dil, içerik, senaryo yazım ilkesine uygunluk ve destekleyici materyalle değerlendiren 8 maddeden oluşmaktadır. Öğrenim hedefleri liketi; öğrenim hedeflerinin programa, öğrenci seviyesine ve öğrenmeye uygunluğunu içeren 3 maddeden oluşmaktadır. PDÖ süreci liketi; öğrencilerin sürece katılımı, öğrenme kaynakları, tartışma, bilgiye ulaşma ve sürece ilişkin alınan geri bildirimlerin değerlendirildiği 6 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü liket ise "Yönlendirici ek bilgi notları"nın süreci yönlendirmede yararlılığı, içerik uygunluğu ve anlaşılabilirliğini içeren 3 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca açık uçlu değerlendirmeler kısmında da eğiticilerin ek öneri ve görüşleri alınmıştır.

Tıp Fakültesi öğrencilerine ise "PDÖ Oturumları Öğrenci Geri Bildirim Formu" yüz yüze dağıtılmıştır. Güz dönemi 1. sınıflardan 187 öğrenci, 2. sınıflardan 217 öğrenci ve 3. sınıflardan 210 öğrenci katılım sağlamıştır. Bahar dönemi ise 1. sınıflardan 212 öğrenci, 2. sınıflardan 217 öğrenci, 3. sınıflardan 193 öğrenciden geri bildirim alınmıştır. Geri bildirimler; "Fizik Altyapı", "Süre", "Eğitici", "Eğitim Süreci". "Senaryo" şeklinde kategorik hale getirilmiştir. Açık uçlu cevaplarda ise öğrencilerin önerileri ve görüşleri alınmıştır.

Bu araştırma kapsamında eğitim yönlendiricilerine ve dönem 1, 2 ve 3 Tıp Fakültesi öğrencilerinin PDÖ oturumlarıyla ilgili online ortamda geri bildirim formu dağıtılmamıştır.

Eğitim yönlendiricilerinden alınan geri bildirimlerde ölçüt hedefleri (1) "Kesinlikle Katılmıyorum" ile (5) "Kesinlikle Katılıyorum"

arası puan verilerek değerlendirilmiştir.

Öğrenci geri bildirimlerinin ölçüt hedefleri ise (0) "Katılmıyorum", (1) "Kararsızım" ile (2) "Katılıyorum" arası puan verilerek belirlenmiştir.

5. Araştırmanın Etik Yönü

Verilerin toplanabilmesi için Selçuk Üniversitesi PDÖ Kurulundan izin alınarak 2018-2019 yılında eğitim yönlendirici ve öğrencilerden alınmış geri bildirimlere ulaşılmıştır. Ayrıca, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığına araştırmaya yönelik bilgi verilmiştir.

Bulgular

Eğitim yönlendiricilerimizin PDÖ'ye yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla "PDÖ Süreci Geri Bildirim Formu"ndan toplanan veriler formun dört liketinin her biri (Senaryo, Öğrenim hedefleri, PDÖ süreci, Yönlendirici Bilgi Notu) dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Geri bildirim formunda bulunan senaryo liketinde toplam 8 madde yer almaktadır. Eğitim yönlendiricilerin söz konusu likette yer alan maddelere verdikleri cevaplardan elde edilen veriler Tablo 1'de verilmiştir. En yüksek puanı güz döneminde "Senaryonun dili" maddesi (% 59,0), bahar döneminde "Konu ilgi çekici ve öğrenmeye motive edicidir" maddesi (%52,7) almıştır. En düşük puanı güz döneminde "Öğrenciyi, bilgiyi değişik öğrenme kaynaklarından araştırmaya teşvik etmiştir" ve "Destekleyici materyaller (fotoğraf vb.) klinik olgunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur" maddeleri (% 30,8), bahar döneminde ise "Destekleyici materyaller (fotoğraf vb.) klinik olgunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur" maddesi (% 42,2) almıştır.

Formda bulunan öğrenim hedefleri liketinde toplam 3 madde bulunmaktadır. Eğitim yönlendiricileri tarafından hem güz hem de bahar dönemlerinde "Net ve anlaşılır şekilde ifade edilmiştir" maddesi en yüksek puanı (%51,3 ve %57,9) almıştır. Elde edilen veriler Tablo 2'de verilmiştir.

PDÖ süreci liketinde yer alan toplam 6 maddeden en yüksek puanı güz ve bahar dönemlerinde "Öğrenciler sürece aktif olarak katılmıştır" maddesi (% 64,1 ve % 60,5) almıştır. Aynı şekilde "Öğrenciler bilgiyi değişik öğrenme kaynaklarından araştırmıştır" maddesi her iki dönemde de en düşük puanı (% 43,6 ve % 44,7) almıştır (Tablo 3).

Tablo 1. Senaryo Liketine İlişkin Eğitim Yönlendiricilerinin Değerlendirmeleri

Senaryo		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
		14 kişi	14 kişi	14 kişi	13 kişi	11 kişi	11 kişi		
Dil basit ve anlaşılırdır.	5 Puan	9 (64,3)	9 (64,3)	8 (57,1)	6 (46,1)	6 (54,5)	5 (45,4)	23 (59,0)	20 (52,6)
	4 Puan	4 (28,6)	5 (35,7)	4 (28,6)	4 (30,8)	5 (45,5)	3 (27,3)	13(33,3)	12 (31,6)
	3 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	2 (14,3)	3 (23,1)	0 (0,0)	1 (9,1)	3 (7,7)	4 (10,5)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (18,2)	0 (0,0)	2 (5,3)
Konu ilgi çekici ve öğrenmeye motive edicidir.	5 Puan	7 (50,0)	10 (71,4)	5 (35,7)	6 (46,1)	3 (27,3)	4 (36,3)	15(38,5)	20 (52,7)
	4 Puan	3 (21,4)	2 (14,3)	2 (14,3)	3 (23,1)	4 (36,3)	3 (27,3)	9 (23,1)	8 (21,0)
	3 Puan	3 (21,4)	2 (14,3)	3 (21,4)	4 (30,8)	2 (18,2)	2 (18,2)	8 (20,5)	8 (21,0)
	2 Puan	1 (7,2)	0 (0,0)	4 (28,6)	0 (0,0)	2 (18,2)	0 (0,0)	7 (17,9)	0 (0,0)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (18,2)	0 (0,0)	2 (5,3)
Öğrencileri tartışma başlatma ve sunulan sorunlarla ilgili bilgilere ulaşmayı teşvik edici özellik taşımaktadır.	5 Puan	6 (42,9)	9 (64,3)	4 (28,6)	5 (38,5)	10 (90,9)	4 (36,3)	20 (51,3)	18 (47,4)
	4 Puan	7 (50)	5 (35,7)	2 (14,3)	5 (38,5)	1 (9,1)	3 (27,3)	10 (25,6)	13 (34,1)
	3 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	6 (42,9)	1 (7,7)	0 (0,0)	1 (9,1)	6 (15,4)	2 (5,3)
	2 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	1 (7,1)	2 (15,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (5,1)	2 (5,3)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (27,3)	1 (2,6)	3 (7,9)
Senaryo, problem çözme basamaklarının sürekli irdeleneceği şekilde yapılandırılmıştır.	5 Puan	6 (42,9)	9 (64,3)	4 (28,6)	6 (46,1)	3 (27,3)	3 (27,3)	13 (33,3)	18 (47,4)
	4 Puan	5 (35,7)	4 (28,6)	4 (28,6)	2 (15,4)	6 (54,5)	1 (9,1)	15 (38,5)	7 (18,4)
	3 Puan	3 (21,4)	1 (7,1)	3 (21,4)	3 (23,1)	2 (18,2)	4 (36,3)	8 (20,5)	8 (21,0)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (14,3)	2 (15,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (5,1)	2 (5,3)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (27,3)	1 (2,6)	3 (7,9)
Öğrenciyi, bilgiyi değişik öğrenme kaynaklarından araştırmaya teşvik etmiştir.	5 Puan	6 (42,9)	9 (64,3)	3 (21,4)	5 (38,5)	3 (27,3)	4 (36,3)	12 (30,8)	18 (47,4)
	4 Puan	6 (42,9)	4 (28,6)	5 (35,7)	4 (30,8)	6 (54,5)	3 (27,3)	17 (43,5)	11 (28,9)
	3 Puan	1 (7,1)	1 (7,1)	3 (21,4)	3 (23,1)	2 (18,2)	2 (18,2)	6 (15,4)	6 (15,8)
	2 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	2 (14,3)	1 (7,6)	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (7,7)	1 (2,6)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,2)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (18,2)	1 (2,6)	2 (5,3)
Senaryodaki sorular öğrencilerin bilgi, gereksinimlerini fark edecek şekilde yapılandırılmıştır.	5 Puan	6 (42,9)	9 (64,3)	4 (28,6)	4 (30,8)	4 (36,3)	4 (36,2)	14 (35,9)	17 (44,7)
	4 Puan	5 (35,7)	5 (35,7)	5 (35,7)	6 (46,1)	7 (63,7)	1 (9,2)	17 (43,6)	12 (31,6)
	3 Puan	2 (14,3)	0 (0,0)	1 (7,1)	1 (7,7)	0 (0,0)	4 (36,2)	3 (7,7)	5 (13,1)
	2 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	4 (28,6)	1 (7,7)	0 (0,0)	1 (9,2)	5 (12,8)	2 (5,3)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,7)	0 (0,0)	1 (9,2)	0 (0,0)	2 (5,3)
Sunulan klinik olguya ilişkin bilgiler, tartışmanın sürdürülmesini sağlayacak sırada ve kapsamda sunulmuştur.	5 Puan	8 (57,1)	7 (50,0)	2 (14,3)	6 (46,1)	3 (27,3)	4 (36,3)	13 (33,3)	17 (44,7)
	4 Puan	2 (14,3)	7 (50,0)	8 (57,1)	4 (30,9)	7 (63,6)	4 (36,3)	17 (43,6)	15 (39,5)
	3 Puan	3 (21,4)	0 (0,0)	2 (14,3)	1 (7,7)	1 (9,1)	2 (18,2)	6 (15,4)	3 (7,9)
	2 Puan	1 (7,2)	0 (0,0)	2 (14,3)	2 (15,3)	0 (0,0)	1 (9,2)	3 (7,7)	3 (7,9)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Destekleyici materyaller (fotoğraf vb.) klinik olgunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmuştur.	5 Puan	6 (42,8)	6 (42,9)	6 (42,9)	4 (30,8)	3 (27,3)	6 (54,5)	15 (38,5)	16 (42,2)
	4 Puan	4 (28,6)	5 (35,7)	4 (28,5)	5 (38,6)	4 (36,3)	1 (9,1)	12 (30,8)	11 (28,9)
	3 Puan	2 (14,3)	3 (21,4)	2 (14,3)	2 (15,3)	3 (27,3)	3 (27,3)	7 (17,9)	8 (21)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (14,3)	2 (15,3)	1 (9,1)	1 (9,1)	3 (7,7)	3 (7,9)
	1 Puan	2 (14,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (5,1)	0 (0,0)

Öğrenim Hedefleri		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Net ve anlaşılır şekilde ifade edilmiştir.	5 Puan	10 (71,4)	9 (64,3)	6 (42,9)	8 (61,5)	4 (36,3)	5 (45,5)	20 (51,3)	22 (57,9)
	4 Puan	2 (14,3)	4 (28,6)	7 (50,0)	1 (7,7)	5 (45,5)	3 (27,2)	14 (35,9)	8 (21,0)
	3 Puan	2 (14,3)	1 (7,1)	0 (0,0)	3 (23,1)	2 (18,2)	1 (9,1)	4 (10,2)	5 (13,2)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,7)	0 (0,0)	1 (9,1)	0 (0,0)	2 (5,3)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,1)	1 (2,6)	1 (2,6)
Programda bulunduğu düzeye uygundur.	5 Puan	6 (42,9)	8 (57,1)	4 (28,6)	7 (53,8)	4 (36,4)	3 (27,3)	14 (35,9)	18 (47,4)
	4 Puan	7 (50,0)	6 (42,9)	3 (21,4)	2 (15,4)	6 (54,5)	2 (18,1)	16 (41,0)	10 (26,3)
	3 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	5 (35,7)	2 (15,4)	1 (9,1)	3 (27,3)	6 (15,4)	5 (13,1)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (15,4)	0 (0,0)	1 (9,1)	0 (0,0)	3 (7,9)
	1 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	2 (14,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (18,2)	3 (7,7)	2 (5,3)
Ana hedeflerin bilgi içerikleri/kapsamları kurul süresince öğrencinin öğrenmesine uygundur.	5 Puan	6 (42,9)	9 (64,3)	4 (28,6)	7 (53,8)	3 (27,3)	4 (36,3)	13 (33,3)	20 (52,6)
	4 Puan	7 (50,0)	4 (28,6)	3 (21,4)	3 (23,2)	7 (63,6)	3 (27,3)	17 (43,6)	10 (26,3)
	3 Puan	0 (0,0)	1 (7,1)	5 (35,7)	2 (15,3)	1 (9,1)	1 (9,1)	6 (15,4)	4 (10,5)
	2 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,7)	0 (0,0)	1 (9,1)	1 (2,6)	2 (5,3)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (14,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (18,2)	2 (5,1)	2 (5,3)

PDÖ Süreci		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Öğrenciler sürece aktif olarak katılmıştır.	5 Puan	9 (64,3)	8 (57,1)	8 (57,1)	8 (61,5)	8 (72,7)	7 (63,6)	25 (64,1)	23 (60,5)
	4 Puan	4 (28,6)	4 (28,6)	2 (14,4)	2 (15,4)	1 (9,1)	0 (0,0)	7 (17,9)	6 (15,8)
	3 Puan	1 (7,1)	2 (14,3)	3 (21,4)	2 (15,4)	2 (18,2)	2 (18,2)	6 (15,4)	6 (15,8)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	1 (7,7)	0 (0,0)	1 (9,1)	1 (2,6)	2 (5,3)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,1)	0 (0,0)	1 (2,6)
Öğrenciler bilgiyi değişik öğrenme kaynaklarından araştırmıştır.	5 Puan	7 (50,0)	6 (42,9)	5 (35,7)	5 (38,5)	5 (45,5)	6 (54,5)	17 (43,6)	17 (44,7)
	4 Puan	5 (35,8)	6 (42,9)	5 (35,7)	4 (30,7)	2 (18,2)	2 (18,2)	12 (30,8)	12 (31,7)
	3 Puan	1 (7,1)	2 (14,2)	2 (14,3)	1 (7,7)	3 (27,2)	2 (18,2)	6 (15,4)	5 (13,1)
	2 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	2 (14,3)	3 (23,1)	1 (9,1)	0 (0,0)	4 (10,2)	3 (7,9)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,1)	0 (0,0)	1 (2,6)
Öğrenciler bireysel çalışmalarıyla kazandıkları bilgileri grupta organize ve kapsamlı şekilde sunmuştur.	5 Puan	8 (57,1)	6 (42,9)	6 (42,9)	8 (61,5)	4 (36,3)	7 (63,6)	18 (46,1)	21 (55,4)
	4 Puan	5 (35,8)	6 (42,9)	5 (35,7)	1 (7,7)	3 (27,3)	1 (9,1)	13 (33,3)	8 (21,0)
	3 Puan	1 (7,1)	1 (7,1)	2 (14,3)	4 (30,8)	3 (27,3)	2 (18,2)	6 (15,4)	7 (18,4)
	2 Puan	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,1)	0 (0,0)	1 (2,6)	1 (2,6)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,1)	1 (2,6)	1 (2,6)
Öğrenciler belirledikleri öğrenim hedeflerini kapsamlı şekilde tartışmış ve bilgi birlikteliğine ulaşmıştır.	5 Puan	8 (57,1)	7 (50)	5 (35,8)	7 (53,8)	5 (45,5)	6 (54,5)	18 (46,1)	20 (52,6)
	4 Puan	4 (28,6)	6 (42,9)	7 (50,0)	5 (38,5)	3 (27,3)	2 (18,2)	14 (35,9)	13 (34,3)
	3 Puan	2 (14,3)	1 (7,1)	1 (7,1)	1 (7,7)	3 (27,3)	2 (18,2)	6 (15,4)	4 (10,5)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (2,6)	0 (0,0)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,1)	0 (0,0)	1 (2,6)

Diğer eğitim etkinlikleri PDÖ hedeflerini tamamlayıcı nitelikte olmuştur.	5 Puan	9 (64,3)	8 (57,1)	6 (42,9)	7 (53,8)	4 (36,3)	5 (45,5)	19 (48,7)	20 (52,7)
	4 Puan	4 (28,6)	4 (28,6)	5 (35,7)	3 (23,1)	4 (36,3)	4 (36,3)	13 (33,3)	11 (28,9)
	3 Puan	1 (7,1)	2 (14,3)	2 (14,3)	2 (15,4)	3 (27,4)	2 (18,2)	6 (15,4)	6 (15,8)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	1 (7,7)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (2,6)	1 (2,6)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
Oturumlar sonunda, süreç yapıcı geri bildirimlerle değerlendirilmiştir.	5 Puan	9 (64,3)	7 (50,0)	6 (42,8)	7 (53,8)	7 (63,6)	8 (72,7)	22 (56,4)	22 (57,9)
	4 Puan	5 (35,7)	7 (50,0)	6 (42,8)	3 (23,1)	3 (27,3)	0 (0,0)	14 (35,9)	10 (26,3)
	3 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (14,4)	3 (23,1)	1 (9,1)	1 (9,1)	3 (7,7)	4 (10,5)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (18,2)	0 (0,0)	2 (5,3)

Tablo 4. Yönlendirici Bilgi Notu İlişkin Eğitim Yönlendiricilerinin Değerlendirmeleri

Yönlendirici Bilgi Notu		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Senaryodaki sorulara ilişkin açıklamalar ve/veya hatırlatmalar PDÖ sürecini yönlendirmede yararlı olmuştur.	5 Puan	8 (57,2)	10 (71,5)	11 (78,6)	8 (61,5)	9 (81,8)	6 (54,5)	28 (71,8)	24 (63,1)
	4 Puan	5 (35,7)	4 (28,5)	0 (0,0)	2 (15,4)	2 (18,2)	3 (27,3)	7 (17,9)	9 (23,7)
	3 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (21,4)	2 (15,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (7,7)	2 (5,3)
	2 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,7)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (2,6)	1 (2,6)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (18,2)	0 (0,0)	2 (5,3)
“Yönlendirici ek bilgi notları” PDÖ hedeflerinin içeriklerini uygun şekilde hazırlanmıştır.	5 Puan	7 (50)	11 (78,6)	10 (71,5)	7 (53,8)	8 (72,7)	5 (45,5)	25 (64,1)	23 (60,5)
	4 Puan	4 (28,6)	2 (14,3)	1 (7,1)	3 (23,1)	3 (27,3)	5 (45,5)	8 (20,5)	10 (26,4)
	3 Puan	2 (14,3)	1 (7,1)	2 (14,3)	3 (23,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	4 (10,2)	4 (10,5)
	2 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (2,6)	0 (0,0)
	1 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (9,0)	1 (2,6)	1 (2,6)
“Yönlendirici ek bilgi notları” öğrenci öğrenimlerini/anlamalarını kontrol etmemde yardımcı olmuştur.	5 Puan	7 (50,0)	10 (71,5)	10 (71,5)	7 (53,8)	8 (72,7)	5 (45,5)	25 (64,1)	22 (57,9)
	4 Puan	4 (28,6)	3 (21,4)	1 (7,1)	2 (15,3)	2 (18,2)	4 (36,3)	7 (17,9)	9 (23,7)
	3 Puan	2 (14,3)	1 (7,1)	3 (21,4)	3 (23,2)	1 (9,1)	0 (0,0)	6 (15,4)	4 (10,5)
	2 Puan	1 (7,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (2,6)	0 (0,0)
	1 Puan	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (7,7)	0 (0,0)	2 (18,2)	0 (0,0)	3 (7,9)

Formda bulunan yönlendirici liketinde ise toplam 3 madde yer almaktadır. En yüksek puanı güz ve bahar dönemlerinde “Senaryodaki sorulara ilişkin açıklamalar ve/veya hatırlatmalar PDÖ sürecini yönlendirmede yararlı olmuştur” maddesi (%71,8 ve %63,1) almıştır. “Yönlendirici ek bilgi notları” öğrenci öğrenimlerini/anlamalarını kontrol etmemde yardımcı olmuştur” maddesi ise her iki dönemde de en düşük puanı (%64,1 ve %57,9) almıştır (Tablo 4).

“Diğer görüş ve öneriler” liketine cevap veren eğitim yönlendiricileri: “PDÖ oturumlarında senaryo içeriği hedefe uygun bir şekilde hazırlanmıştır”, “Oturumlara öğrenciler

tarafından katılım oranı yüksek olmuştur”, “Oturumlar öğrencilerin aktif öğrenme becerilerinin gelişmesine katkı sağlamıştır”, “Eğitim yönlendiricileri tarafından entegre ve çok yönlü eğitim verilmeye çalışılmıştır”, “Oturumlarda konular ekip şeklinde koordine olarak, iletişim kurarak ve tartışarak işlenmiştir”, “Öğrenciler genel olarak PDÖ sürecinde verilen ödevleri çok severek yapmışlardır”, “PDÖ oturumları, ders tekrarı olmaması yönünden öğrenciler tarafından daha çok kabul görmüştür”, “Fakültemizde uygulanan hibrit eğitim modeli, öğrencilerin prelinik döneminin daha verimli olmasını sağlayacaktır”, “PDÖ başkanlığı tarafından muntazam olarak her yıl

yapılan bu geri bildirimler eğitimin verimliliğini daha da artıracaktır”, “Slayt eşliğinde anlatımın, destekleyici materyallerle (resim, tablo vs) verilecek görsel derslerin eğitimin kalitesini daha artıracaktır” şeklinde nitel geri dönüşler yapmışlardır.

Öğrencilerimizin PDÖ'ye yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla “PDÖ Oturumları Öğrenci Geri Bildirim” Formu”ndan toplanan veriler formun üç kategorisinin her biri (Fiziki altyapı/süre, Eğitici/ eğitim süreci, Senaryo) dikkate alınarak geri bildirimler değerlendirilmiştir. Geri bildirimlere toplam güz dönemi 614 öğrenci, bahar dönemi ise 622 öğrenci katılmıştır. Buna ilişkin detaylı veriler aşağıda yer alan Tablo 5’de sunulmuştur.

Dönem	Oturum	
	Güz	Bahar
Dönem 1	187	212
Dönem 2	217	217
Dönem 3	210	221

Formda bulunan Fiziki altyapı/süre kategorisinde toplam 2 madde yer almaktadır. Öğrencilerin söz konusu kategoride yer alan maddelere verdikleri cevaplardan elde edilen veriler Tablo 6’da verilmiştir. Maddeler arasında öğrenciler güz ve bahar dönemlerinde PDÖ oturumunda “Oturum süresi yeterliydi” maddesine en yüksek katılımı (%95,8 ve %95,2) göstermişlerdir.

Eğitici/eğitim süreci kategorisinde toplam 8

madde bulunmaktadır. Öğrencilerin bu maddelere verdikleri cevaplardan elde edilen veriler Tablo 7 ve Tablo 8’te yer almaktadır. Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin en yüksek katılım gösterdikleri madde %94,6 ile “Küçük grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırdı” maddesi, bahar döneminde ise PDÖ oturumunda %95,7 ile “Oturumların uygulanışı konu içeriğini öğrenmemde katkı sağladı” maddesi olmuştur. Güz ve bahar dönemlerinde PDÖ oturumlarında öğrenciler “Arkadaşlarımla iş birliği içinde oldum” maddesine en düşük (%89,6 ve %92,6) katılım göstermiştir.

Tablo 8 incelendiğinde ise, öğrenciler güz döneminde %95,9 ile “Yönlendirici yalnızca gerektiğinde müdahale etti” maddesine, bahar döneminde %98,2 ile “Yönlendirici etkili geri bildirimler vermekteydi” maddesine en yüksek düzeyde katılım göstermiştir. Güz ve bahar dönemlerinde “Eğitim yönlendiricisi bilgi vermeye değil, yönlendirmeye daha fazla ağırlık verdi” maddesine katılım daha az (%95 ve %96,5) olmuştur.

Formda yer alan senaryo kategorisinde ise toplam 5 madde bulunmaktadır. Bu maddelerden elde edilen veriler incelendiğinde, öğrenciler bahar dönemi PDÖ oturumunda %91,7 ile “Bu senaryonun oturumlarından memnun ayrıldım” maddesine en yüksek düzeyde katılım gösterirken, güz dönemi PDÖ oturumunda %71,2 ile “Senaryo ilgi çekiciydi” maddesine ise en düşük düzeyde katılım göstermişlerdir. Güz ve bahar dönemlerinde öğrenciler ‘Senaryo ilgi çekiciydi’ maddesine en az katılım sağlamışlardır (%71,2 ve %85,1).

Tablo 6. Fiziki Alt Yapı/Süre Kategorisine İlişkin Öğrenci Geri Bildirimleri

Fiziki Alt Yapı/Süre		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Oturum ortamı fiziki olarak yeterliydi.	Katılıyorum (2)	132 (70,6)	144 (67,9)	168 (77,4)	185 (85,3)	186 (88,5)	199 (90,0)	486 (79,2)	528 (81,2)
	Kararsızım (1)	34 (18,2)	45 (21,2)	20 (9,2)	20 (9,2)	10 (4,8)	11 (5,0)	64 (10,4)	76 (11,7)
	Katılmıyorum (0)	21 (11,2)	23 (10,9)	29 (13,4)	12 (5,5)	14 (6,7)	11 (5,0)	64 (10,4)	46 (7,1)
Oturumların süresi yeterliydi.	Katılıyorum (2)	173 (92,5)	194 (91,5)	207 (95,4)	207 (95,4)	208 (99,0)	218 (98,6)	588 (95,8)	619 (95,2)
	Kararsızım (1)	12 (6,4)	16 (7,6)	8 (3,7)	9 (4,1)	2 (1,0)	2 (0,9)	22 (3,6)	27 (4,2)
	Katılmıyorum (0)	2 (1,1)	2 (0,9)	2 (0,9)	1 (0,5)	0 (0,0)	1 (0,5)	4 (0,6)	4 (0,6)

Tablo 7. Eğitim Süreci Boyutuna İlişkin Öğrenci Geri Bildirimleri

Eğitim Süreci		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Oturumların başlama ve bitiş saatlerine uyuldu.	Katılıyorum (2)	166 (88,8)	187 (88,2)	202 (93,1)	205 (94,5)	205 (97,6)	219 (99,1)	573 (93,3)	611 (94)
	Kararsızım (1)	16 (8,5)	21 (9,9)	11 (5,1)	9 (4,1)	5 (2,4)	0 (0,0)	32 (5,2)	30 (4,6)
	Katılmıyorum (0)	5 (2,7)	4 (1,9)	4 (1,8)	3 (1,4)	0 (0,0)	2 (0,9)	9 (1,5)	9 (1,4)
Oturumların uygulanışı konu içeriğini öğrenmemde katkı sağladı.	Katılıyorum (2)	167 (89,3)	196 (92,5)	196 (90,3)	210 (96,8)	204 (97,1)	216 (97,7)	567 (92,3)	622 (95,7)
	Kararsızım (1)	15 (8,0)	13 (6,1)	18 (8,3)	6 (2,8)	5 (2,4)	1 (0,5)	38 (6,2)	20 (3,1)
	Katılmıyorum (0)	5 (2,7)	3 (1,4)	3 (1,4)	1 (0,4)	1 (0,5)	4 (1,8)	9 (1,5)	8 (1,2)
Küçük grup çalışmaları öğrenmemi kolaylaştırdı.	Katılıyorum (2)	174 (93,1)	189 (89,2)	202 (93,1)	209 (96,3)	205 (97,6)	218 (98,6)	581 (94,6)	616 (94,8)
	Kararsızım (1)	10 (5,3)	18 (8,5)	11 (5,1)	8 (3,7)	4 (1,9)	3 (1,4)	25 (4,1)	29 (4,5)
	Katılmıyorum (0)	3 (1,6)	5 (2,3)	4 (1,8)	0 (0,0)	1 (0,5)	0 (0,0)	8 (1,3)	5 (0,7)
Arkadaşlarımla iş birliği içinde oldum.	Katılıyorum (2)	146 (78,1)	178 (84)	201 (92,6)	206 (94,9)	203 (96,7)	218 (98,6)	550 (89,6)	602 (92,6)
	Kararsızım (1)	31 (16,6)	25 (11,8)	13 (6,0)	11 (5,1)	4 (1,9)	2 (0,9)	48 (7,8)	38 (5,9)
	Katılmıyorum (0)	10 (5,3)	9 (4,2)	3 (1,4)	0 (0,0)	3 (1,4)	1 (0,5)	16 (2,6)	10 (1,5)
Tüm arkadaşlar tartışmalara aktif olarak katıldı.	Katılıyorum (2)	151 (80,7)	183 (86,3)	198 (91,3)	207 (95,4)	205 (97,6)	219 (99,0)	554 (90,3)	609 (93,7)
	Kararsızım (1)	31 (16,6)	26 (12,3)	15 (6,9)	9 (4,1)	4 (1,9)	1 (0,5)	50 (8,1)	36 (5,6)
	Katılmıyorum (0)	5 (2,7)	3 (1,4)	4 (1,8)	1 (0,5)	1 (0,5)	1 (0,5)	10 (1,6)	5 (0,7)

Açık uçlu olarak sorulan "Diğer görüş ve öneriler" liketine öğrenciler, "Oturumların öğretici ve eğitici olduğunu düşünüyorum", "Konuyu işlerken arkadaşlarımla beraber çalışmak, bilgilerimizi paylaşmak ve tartışarak doğru yanıtı bulmak beni çok tatmin etmiştir", "PDÖ'nün en güzel yanının arkadaşlarımla ekip şeklinde çalışmak ve bir şeyleri paylaşarak öğrenmek olduğunu düşünüyorum", "Oturumlarda tartışılan senaryolar, hocalarımız tarafından tıbbi bilgiler, vakalar ve hasta yaklaşımı açısından çok açıklayıcı bir şekilde yazılmıştır", "Konuları beraber işlediğimiz tüm hocalarımıza verimli eğitim için teşekkür

ederim", "Oturumlarda öğrendiğim bilgilerin gelecekteki meslek hayatıma olumlu katkılar sağlayacağını düşünmekteyim", "Fakültemizde klasik eğitim modelinin yanı sıra PDÖ modelinin uygulanması öğrenme alışkanlıklarımın gelişmesine yardımcı olmuştur", "PDÖ sayılarının artırılmasının eğitimimiz için daha etkili olabileceğini düşünmekteyim", "Oturumlarda kullanılan odaların alt yapısının güçlendirilmesinin eğitim verimliliğini daha da artıracığını düşünmekteyim", "Bazı senaryo içeriklerinin öğrenim hedeflerine daha uygun bir şekilde hazırlanması gerekmektedir" şeklinde nitel geri bildirimlerde bulunmuştur.

Eğitici		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Eğitim yönlendiricisi bilgi vermeye değil, yönlendirmeye daha fazla ağırlık verdi.	Katılıyorum (2)	173 (92,5)	195 (92,0)	203 (93,6)	212 (97,7)	207 (98,6)	220 (99,5)	583 (95,0)	627 (96,5)
	Kararsızım (1)	13 (7)	15 (7,1)	12 (5,5)	5 (2,3)	2 (0,9)	1 (0,5)	27 (4,4)	21 (3,2)
	Katılmıyorum (0)	1 (0,5)	2 (0,9)	2 (0,9)	0 (0,0)	1 (0,5)	0 (0,0)	4 (0,6)	2 (0,3)
Yönlendirici yalnızca gerektiğinde müdahale etti.	Katılıyorum (2)	175 (93,6)	202 (95,3)	207 (95,4)	213 (98,2)	207 (98,6)	220 (99,5)	589 (95,9)	635 (97,7)
	Kararsızım (1)	11 (5,9)	8 (3,8)	9 (4,1)	4 (1,8)	3 (1,4)	0 (0,0)	23 (3,8)	12 (1,8)
	Katılmıyorum (0)	1 (0,5)	2 (0,9)	1 (0,5)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (0,5)	2 (0,3)	3 (0,5)
Yönlendirici etkili geri bildirimler vermekteydi.	Katılıyorum (2)	175 (93,6)	203 (95,8)	206 (94,9)	214 (98,6)	207 (98,6)	221 (100,0)	588 (95,8)	638 (98,2)
	Kararsızım (1)	10 (5,3)	9 (4,2)	8 (3,7)	3 (1,4)	3 (1,4)	0 (0,0)	21 (3,4)	12 (1,8)
	Katılmıyorum (0)	2 (1,1)	0 (0,0)	3 (1,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	5 (0,8)	0 (0,0)

Senaryo		Dönem 1		Dönem 2		Dönem 3		Genel	
		Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar	Güz	Bahar
Senaryo ile ilgili sorular beni araştırmaya yöneltti.	Katılıyorum (2)	155 (82,9)	175 (82,5)	170 (78,3)	189 (87,1)	176 (83,8)	210 (95,0)	501 (81,6)	574 (88,3)
	Kararsızım (1)	26 (13,9)	32 (15,1)	28 (12,9)	20 (9,2)	27 (12,9)	6 (2,7)	81 (13,2)	58 (8,9)
	Katılmıyorum (0)	6 (3,2)	5 (2,4)	19 (8,8)	8 (3,7)	7 (3,3)	5 (2,3)	32 (5,2)	18 (2,8)
Senaryonun yapısı, öğrenim hedeflerini çıkarmaya uygundu.	Katılıyorum (2)	142 (75,9)	179 (84,4)	173 (79,7)	193 (89)	184 (87,6)	210 (95,0)	499 (81,3)	582 (89,5)
	Kararsızım (1)	37 (19,8)	29 (13,7)	28 (12,9)	15 (6,9)	16 (7,6)	6 (2,7)	81 (13,2)	50 (7,7)
	Katılmıyorum (0)	8 (4,3)	4 (1,9)	16 (7,4)	9 (4,1)	10 (4,8)	5 (2,3)	34 (5,5)	18 (2,8)
Senaryo ilgi çekiciydi.	Katılıyorum (2)	123 (65,8)	166 (78,3)	150 (69,1)	185 (85,3)	164 (78,1)	202 (91,4)	437 (71,2)	553 (85,1)
	Kararsızım (1)	38 (20,3)	32 (15,1)	34 (15,7)	23 (10,6)	16 (7,6)	7 (3,2)	88 (14,3)	62 (9,5)
	Katılmıyorum (0)	26 (13,9)	14 (6,6)	33 (15,2)	9 (4,1)	30 (14,3)	12 (5,4)	89 (14,5)	35 (5,4)
Senaryo bilgilerimizi klinik ile ilişkilendirmemi sağladı.	Katılıyorum (2)	126 (67,4)	183 (86,3)	174 (80,2)	195 (89,9)	182 (86,7)	213 (96,4)	482 (78,5)	591 (90,9)
	Kararsızım (1)	44 (23,5)	22 (10,4)	26 (12,0)	16 (7,4)	21 (10,0)	3 (1,3)	91 (14,8)	41 (6,3)
	Katılmıyorum (0)	17 (9,1)	7 (3,3)	17 (7,8)	6 (2,7)	7 (3,3)	5 (2,3)	41 (6,7)	18 (2,8)
Bu senaryonun oturumlarından memnun ayrıldım.	Katılıyorum (2)	163 (87,2)	187 (88,2)	176 (81,1)	200 (92,2)	182 (86,7)	209 (94,6)	521 (84,9)	596 (91,7)
	Kararsızım (1)	18 (9,6)	21 (9,9)	27 (12,4)	11 (5,1)	15 (7,1)	6 (2,7)	60 (9,8)	38 (5,8)
	Katılmıyorum (0)	6 (3,2)	4 (1,9)	14 (6,5)	6 (2,7)	13 (6,2)	6 (2,7)	32 (5,3)	16 (2,5)

Tartışma

Dünya’da ve Türkiye’de eğitim yönlendiricilerinin PDÖ eğitimi ile ilgili görüşleri üzerine birçok araştırma yapılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da akredite olmuş tıp fakültelerinde görev yapan ve PDÖ oturumlarında eğitim yönlendiricisi olan 1287 öğretim üyesi ile yapılan bir çalışmada, eğitim yönlendiricilerinin büyük bir kısmı PDÖ’nün klasik eğitime göre, öğrencilere daha olumlu özellikler kattığını düşündüklerini söylemişlerdir (17). O’Neill ve ark. Manchester’da PDÖ oturumlarında görev alan eğitim yönlendiricileri ile yaptıkları bir çalışmada, gerek öğrencilerin, gerekse de eğitim yönlendiricilerinin PDÖ uygulamasından memnun olduklarını belirlemişlerdir (18). Khoo ve ark. Singapur’da karma eğitim programı uygulanan bir tıp fakültesinde eğitim yönlendiricilerinin PDÖ ve klasik eğitim konusundaki düşüncelerini karşılaştırdıklarında, eğitim yönlendiricilerinin büyük çoğunluğunun PDÖ’den memnun olduklarını ve PDÖ eğitiminin öğrencilere daha yararlı olduğunu düşündüklerini saptamışlardır (19).

Türkiye’de eğitim yönlendiricilerinin PDÖ oturumları ile ilgili görüşleri üzerine en kapsamlı çalışmalardan biri Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre eğitim yönlendiricileri tarafından uygulanan PDÖ oturumlarının öğrenciler için yararlı bir uygulama olduğunun düşünüldüğü ve büyük bir çoğunluğun PDÖ’den memnun olduğu saptanmıştır. Ayrıca, eğitim yönlendiricilerinin büyük çoğunluğu PDÖ’nün tıp öğrencilerine klinik dönem için iyi bir temel hazırladığını belirtmişlerdir (20)

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde PDÖ sürecinde eğitim yönlendiricilerinin rolü ve görevlerini araştıran geniş çaplı bir araştırma yapılmıştır. Çalışma sonuçları eğitim yönlendiricilerinin; PDÖ basamaklarının uygulanmasını sağlama, sistematik bilgi akışını güdüleme, öğrencileri bilgi sınırına getirici soruları sorarken, bir yandan da grup etkinliğini azaltacak müdahalelerden kaçınma, grup dinamiğini gözetme ve bu gözlemleri değerlendirme, geri bildirim alma ve verme gibi yükümlülükleri olduğunu tanımlamıştır. Ayrıca, çalışmada senaryonun gerçeğe uygun şekilde hazırlanmasının, çok sayıda hipotez çıkarılmasını sağlayacak şekilde yapılandırılmasının, ön görülen öğrenme hedeflerine ulaştıracak ipuçlarının

verilmesinin, merak ve motivasyonu artıran öğeler içermesinin, düzgün ve anlaşılır dille yazılmasının eğitim yönlendiricilerinin en önemli görevleri sırasında olduğu saptanmıştır (21).

Bizim eğitim yönlendiricileri ile yaptığımız araştırmada ise katılımcı hocalar tarafından her dört likete yüksek puan verildiği için PDÖ oturumlarının öğrenim hedeflerine uygun gerçekleştiği ve öğrencilerin eğitimine olumlu katkılar sağladığı saptanmıştır. Ayrıca, senaryo, öğrenim hedefleri, eğitim süreci ve sürecin yönlendirilmesinin eğiticiye katkısına ilişkin düzenli alınan geribildirimler, PDÖ eğitiminin daha da geliştirilmesine olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bilindiği üzere PDÖ temelde öğrencinin kendi kendine ve yaşam boyu öğrenmesini amaçlayan bir eğitim yaklaşımıdır. Bu alanda yapılan çalışmalarda da genel olarak; senaryo temeline saptanan bir sağlık sorununun çözülmesine yönelik araştırma sürecinde, öğrencilerin yeni bilgiler öğrenmesini, yeni bilgilere ulaşabilmek için kaynakları taramasını, kullanmasını ve değerlendirmesini, ekip çalışması ve iletişim becerisi gibi tıp eğitimi için önemli olan değerleri öğrenim hedeflerine uygun kazanıp kazanmaması araştırılmaktadır (22).

Nandi ve ark, PDÖ öğrencileri ile klasik eğitim öğrencilerinin genel tıp bilgi düzeyini karşılaştıran ilgili makaleler üzerine bir meta analiz çalışması yapmışlardır. Meta analiz sonucunda klinik bilim sınavlarında PDÖ öğrencilerinin klasik eğitim öğrencilerine göre daha yüksek puan aldıkları, ancak iki grubun ortalamaları arasında anlamlı fark olmadığı da bildirilmiştir (23). Albanese ve ark. PDÖ ile klasik eğitim sisteminin karşılaştırıldığı makaleler üzerinden yaptıkları meta analiz çalışmasında da benzer bir sonuç saptamasına karşın klinik bilim sınavlarında PDÖ öğrencilerinin klasik eğitim öğrencilerinden daha başarılı olduklarını bildirmişlerdir (24).

Türkiye’de ise Gürpınar ve ark. tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde aktif ve klasik eğitim alan öğrencilerin toplum hekimliği konularındaki bilgi düzeylerini karşılaştıran araştırmalarında, aktif eğitim alan öğrencilerin, klasik eğitim alan öğrencilerine göre toplum hekimliği konularındaki bilgi düzeylerinin anlamlı ölçüde daha yüksek olduğu saptanmıştır (25).

Alimoğlu ve ark. tarafından Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde 1.sınıf öğrencilerine son PDÖ modülünün bitiminde, bir anket uygulanmıştır. Sonuçlar PDÖ'nün; öğrencilerin kendi kendine öğrenmesine, öğrenirken kütüphaneyi daha fazla kullanmasına, temel bilimler ile klinik bilimler arasında bağlantı kurmasına ve hayat boyu öğrenmesine katkıda bulunduğunu göstermiştir. Ayrıca hekimlik mesleğinin temel becerileri olarak sayabileceğimiz, hasta ile iletişim kurma, hastaya biyopsikososyal bir bütün olarak yaklaşabilme, sorun karşısında mantık yürütme, problem çözme ve karar verme gibi temel becerilerin gelişimine aktif eğitimin katkısı olduğunu düşünenlerin sayısının da yüksek olduğu belirlenmiştir (26).

Bizim yaptığımız araştırma sonuçlarına göre tıp fakültesi öğrencileri oturumlardan memnun bir şekilde ayrıldıklarını ve senaryo bilgilerinin klinik ile ilişkilendirme sağladığını bildirmişlerdir. Tıp fakültesi öğrenciler eğitici yönlendiricilerini değerlendirirken öğrenciler etkili geri bildirimler verildiğini bildirmişlerdir. Ayrıca, öğrenciler tarafından açık uçlu sorularda prelinik dönemde tıbbi bilgilerine uygun, ilgi çekici senaryolarla PDÖ eğitimin uygulanmasının, gelecek meslek hayatlarında hastaya klinik yaklaşımlarına olumlu etki sağlayacaklarını düşündüklerini bildirmişlerdir.

Sonuç

Sonuç olarak hem eğitim yönlendiricilerinden hem de Tıp Fakültesi öğrencilerden alınan geri bildirimler değerlendirildiğinde, Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi olarak yaptığımız PDÖ oturumlarının öğrenim hedeflerine uygun bir şekilde gerçekleştiği saptanmıştır. Fakültemizin PDÖ Koordinatörlüğü olarak hem eğitim yönlendiricilerinden hem de öğrencilerden gelen geri bildirimler göz önünde bulundurularak, ilerleyen yıllarda eğitim programımızdaki ders kurullarında, PDÖ oturumlarının fiziki ve eğitsel olarak geliştirilmesi düşünülmektedir. Ayrıca, fakültemizin düzenli olarak her PDÖ oturumundan sonra alınan geribildirimlerin, PDÖ oturumlarının daha da olumlu yönde geliştirilmesine katkı sağlayacağı kanısına varılmıştır.

İletişim: Rukiyya Samadzade
E-Posta: rukiyesamadzade@gmail.com

Kaynaklar

1. Walton H. Medical education worldwide: A global strategy for medical education: Partners in reform. *Med Educ* 1993;27:394-8.
2. Boelen C. The challenge of changing medical education and medical practice. *World Health Forum* 1993;14:213-16.
3. Barbero MG. Medical education in the light of the World Health Organization Health for All Strategy and the European Union. *Med Educ* 1995;29:3-12.
4. Jones R, Higgs R, Angelis C, Prideaux D. Changing face of medical curricula. *The Lancet* 2001;357:699-703.
5. Delisle R. How to use Problem-Based Learning in the classroom. Association for Supervision & Curriculum Development. 1997.
6. Walton H. A global strategy for medical education: Partners in reform. *Medical Education* 1993;27:394-8.
7. Hamad B. What is community-based education? Evolution, definition and rationale. *handbook of community-based education: Theory And Practices*, 1994.
8. Musal B, Akalın E, Kılıç O, Esen A, Alıcı E. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Probleme Dayalı Öğrenim Programı, süreçleri ve eğitim yönlendiricilerinin rolü. *Tıp Eğitimi Dünyası*. 2002;9:39-49.
9. Dolmans D, Gijsselaers W, Moust J, Grave W, Wolfhagen I, Vleuten C. Trends in research on the tutor in Problem-Based Learning: Conclusions and implications for educational practice and research. *Medical Teacher* 2002;24:173-180.
10. Elliott M. Are we going in the right direction? A survey of the Undergraduate Medical Education in Canada, Australia and the United Kingdom from a general practice perspective. *Medical Teacher* 1999;21:53-60.
11. Terzi C, Saçaklıoğlu F, Sayek İ. 2020 Yılında Türkiye'de Tıp Eğitimi. *Türk Tabipler Birliği Yayını*, Ankara, 2002.
12. Thomas RE. Problem-based learning: Measurable outcomes. *Medical Education* 1997;31:320-9.
13. <https://www.pau.edu.tr/moe/yemekListesi/sayfa/probleme-dayali-ogrenim>
14. Barrows HS. Is it truly possible to have such a thing as dPBL? *Distance Education*. 2002;23(1):119-22.
15. Musal B, Taskiran C, Kelson A. Opinions of

- tutors and students about effectiveness of PBL in Dokuz Eylul University School of Medicine. *Med Educ Online* (serial online) 2003;8:16.
16. Ibrahim ME, Al- Shahrani AM, Abdalla ME, Abubaker IM, Mohamed ME. The effectiveness of problem-based learning in acquisition of knowledge, soft skills during basic and preclinical sciences: Medical students' points of view. *Acta Inform Med*, 2018;26(2):119-24.
 17. Vernon DT. Attitudes and opinions of faculty tutors about problem-based learning. *Acad Med*. 1995;70(3):216-23.
 18. O'Neill PA, Morris J, Baxter CM Evaluation of an integrated curriculum using problem-based learning in a clinical environment: The Manchester experience. *Med. Educ*. 2000;34(3):222-30.
 19. Khoo HE, Chhem RK, Gwee MC, Balasubramaniam P. Introduction of problem-based learning in a traditional medical curriculum in Singapore--students' and tutors' perspectives. *Ann Acad Med Singapore*. 2001;30(4):371-4.
 20. Gürpınar E, Akyıldız F, Özbudak Ö, Şenol Y. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde uygulanan Probleme Dayalı **Öğrenimin eğitim yönlendiricileri tarafından değerlendirilmesi**. *Tıp Eğitimi Dünyası*.2005;20:46-52.
 21. Musal B, Akalın E, Kılıç O, Esen A, Alıcı E. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Probleme Dayalı Öğretim Programı, süreçleri ve eğitim yönlendiricilerinin rolü. *Tıp Eğitimi Dünyası*. 2002;19:39-49.
 22. Hendry GD, Phan H, Lyon MP, Gordon J. Student evaluation of expert and non-expert problembased learning tutors. *Medical Teacher* 2002;24(5):544-9.
 23. Nandi PL, Chan JNF, Chan CPK, Chan P, Chan LPK. Undergraduate Medical Education: Comparison of Problem-Based Learning and Conventional Teaching. *Hong Kong Medical Journal* 2000;6:301-6.
 24. Albanese MA, Mitchell S. Problem-Based Learning: A review of literature on its outcomes and implementation issues. *Academic Medicine* 1993;68:52-81.
 25. Gürpınar E. "Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aktif ve Klasik Eğitim Öğrencilerinin Toplumsal Hedefler Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi". Uzmanlık tezi, 2002, İzmir.
 26. Alimoğlu MK, Gürpınar E, Şenol Y, Çubukçu S, Aktekin M. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 1 öğrencilerinin probleme dayalı öğrenim uygulamaları konusundaki memnuniyetleri. *Tıp Eğitimi Dünyası*. 2004;14:8-15.